

12 kg   108 m

6 kg   54 m

3 kg   27 m

---

21 kg   189 m

7. 16 munkás elkészül bizonyos munkával 45 nap alatt. Hány munkást kellene még fogadnunk, hogy a munka 30 nap alatt elkészüljön?

45 nap   16 m

30   x "

$45 : 30 = x : 16$

45×16

270

$720 : 30 = 24$

$$x = \frac{45 \cdot 16}{30}$$

$$x = 24 \text{ m}$$

Tehát még 8 munkást kellene fogadnunk.

8. $1\frac{1}{2}$ kg lisztből 2 kg kenyér lesz. Mennyi kenyeret kap az az édesanya, aki $4\frac{3}{4}$ kg lisztből süt kenyeret?

1.5 kg

2 kg

$95 : 15 = 6.33$

4.75 "

x "

50

$1.5 : 4.75 = 2 : x$

5

$$x = \frac{4.75 \cdot 2}{1.5}$$

$$x = 6.33 \text{ kg}$$

III. Befejezés. 1. Összefoglalás. Milyen feladatokat oldottunk meg a mai órán? Hányféleképpen tudjátok a kettőstételő feladatokat megoldani? Hogyan becsültük meg előre x értékét?

2. Házi feladat.

1943. február 2. hete.

Történelem V osztály.

A tanítás anyaga: Az Anjouk kora felújítása.

Nevelési cél: „Nagy volt hajdan a magyar,

Nagy volt hatalma s birtoka:

Magyar tenger vizében hunyt el

Észak, Kelet s Dél hullócsillaga.”

Ma sem kell félnünk, nem pusztulunk el. Vezekelnünk kell, de megsemmisülni nem fogunk!

Az Anjouk korának jellemzése. Az Árpádok után megint gott belső királyi hatalmat és a lehanyaglott külpolitikai tekintélyt visszaszerzik. Nagy része van ebben Károly Róbertnek.

Az államgazdaságba a kereskedelmi politika vonult be. Határvám az országban, külkereskedelmi gócpontok: Győr, Bu-

da, Lőcse, Kassa, Pozsony. Buda—Brünn, Kassa—Brünn világ-kereskedelmi utak.

A rendi állam kiépítése. Az ország belső rendezése. Új főúri (arisztokrácia) osztály, Szent György lovagrend, új hivatali arisztokrácia. A banderiális hadrendszer (hűbéri jellegű). Új: a várkatonaság. A városok védelme. Elkülönül egymástól a köznemesség és a főúri osztály. Az állami jövedelmeket olyan osztálytól szedte, amely független volt a nagybirtokosoktól (kereskedők).

A királyi magángazdaság helyreállítása. A király ismét első földesura az országnak. A nápolyi trónkérdés rendezése. A visegrádi királytalálkozó Károly Róbert külpolitikája: ellen-súlyozni akarta szomszédait: Szerbiát és Ausztriát.

A valutakérdés rendezése. Aranyforint, ezüstgaras. Nagy lendületet vett az ipari és kereskedelmi élet. A bányaregálé.

A közigazgatás újjászervezése. Önkormányzati szellem. Az önkormányzati jog: szabályalkotás joga,

bíró és elöljáró választás joga,

önhatalmú közigazgatás joga,

önhatalmú törvénykezés joga.

Az igazságszolgáltatás. Megyei törvényszék, úriszék. megyei bírósági közgyűlés, egyetemes nádori közgyűlés, királyi kuria.

Károly Róbert érdemei:

a zavaros állapotok után békét, nyugalmat, rendet teremtett az országban,

helyes irányban folytatta a nemzet külpolitikáját,

a megromlott pénzügyeket rendezte,

beköpcsolta az országot a nemzetközi kereskedelembe,

ő alapozta meg a rendi M. igazságszolgáltatási szervezetét és rendszerét.

Nagy Lajos.

Világuralmi tervek. Macsó, Havaselve és a tenger mellék hódoltatása, a nápolyi trón kérdése. Nagy Lajos külpolitikai irányváltozása. Az első (1347—1348) és második (1350) nápolyi hadjárat. Johanna bukása és kivégeztetése. A nápolyi hadjárat eredménye.

A magyar nyelv hatalom. A lengyel igények érvényesítése.

Déli hadjáratok. Hadjárat Velence ellen, Szerbia ellen, a dalmát városok magyar kézre jutnak, Dél-Dalmácia meghódol, Magyarország tengeri hatalom. A magyar hajóhad megszervezése.

Szerbia, Bosznia, Havaselve és Bulgária hódoltatása. Moldva hódoltatása.

A Szentkorona-tan alapjai. A Szent Korona az Anjouk után alakul ki.

A nemesi szabadságjogok első összefoglalása. Az 1351. évi

törvény. Eltér az Aranybullától az öröklés terén, megteremti az egységes nemesi társadalmat. Teljes nemesi jogegyenlőség.

Az Anjouk érdemei:

Az ország eddigi külpolitikai súlyát messze meghaladó nagyhatalmi állást foglalt el Európában, a valutaforgalom, a kereskedelem föllendítése, a helyi önkormányzatok kialakítása, a nemesi szabadságjogok összefoglaló biztosítása évszázadokra meghatározták a történelem irányát, az Árpád-korban megindult belső fejlődést ők vitték teljes kifejléshez.

Az Árpád-kor és az Anjouk-kora el nem választható egymástól, a rendi állam III. Béla és Nagy Lajos között alakult ki. Uralkodói nagyságuk is az Árpádokhoz kapcsolja a leányágon Árpád Anjoukat.

1943. február 2. hete.

Olvasmánytárgyalás VI. osztály.

A tanítás anyaga: A nemzeti költészet kora. Kisfaludy Károly, Mátyás diák.

Nevelési cél: Az új Magyarország kialakulása s a költészet szerepe.

Vonatkozás: Történelem. Közgazdaságtan.

Szemléltetés: Szemelvények Kisfaludy Károly Mohács, a Tatárok Magyarországon, Eprésszeleány című költeményei; Mátyás diák.

V á z l a t.

I. Előkészítés. a) Kapcsoló ismétlés. Az irodalmi megújulás korának összefoglalása. Az irodalmi iskolák és jellemző alakjaik. Csokonai V. Mihály, Kölcsey Ferenc stb.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. A nemzeti költészet kora. A népiesség kora. 1825–1882.

a) Közállapotok. Az új Magyarország kialakulása. Történelmünk legdicsőségesebb korszaka. A nemzet elvégezte évtizedek alatt évszázadok munkáját. Ennek az átalakulásnak villamos szikrái, gyújtogatói az írók voltak. A költészet nyíltan, burkoltan, keserűen és lelkesedéssel, de szakadatlanul izgatott a régi dicsőség képeivel, a nagy múlttal, hogy a jövőt előkészítse. Kölcsey Himnusza, Kisfaludy Károly színművei, Vörösmarty Zsolt futása mind a régi nagyság példáival sugározták az erőt és bizalmat a dermedt magyarság szívébe.

Hiába nyomta el a bécsi titkos rendőrség a szabad szót, a szabad gondolatot, hiába volt a nemzetgyűlésnek 13 évi elhallgattatása és a nemzeti vagyonnak elpusztítása (devalváció), az irodalomtól táplált nemzeti ellenállás végül mégis győzelmet aratott.